

fi compass

Ett hållbart tillvägagångssätt att uppnå EU:s ekonomiska och sociala målsättningar

Finansiella instrument

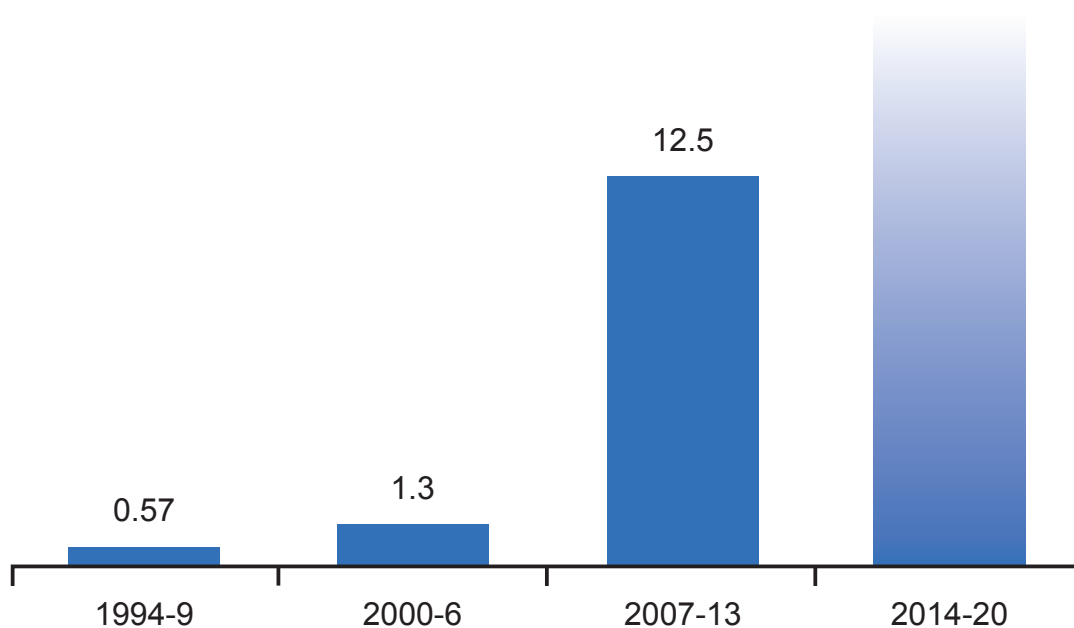
Finansiella instrument, som samfinansieras av Europeiska struktur- och investeringsfonder, är ett hållbart och effektivt sätt att investera i tillväxt och utveckling av människor och företag i EU:s medlemsstater och regioner. Instrumenten kan stödja ett brett spektrum av utvecklingsmål till förmån för många typer av mottagare och medlen kan sedermera återanvändas till nya investeringar.

De **Europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESIF)** - bestående av Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska socialfonden (ESF), Sammanhållningsfonden (CF), Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) - kan användas för att på ett heltäckande sätt stödja utveckling och tillväxt. Exempelvis genom att investera i företag, forskning och utveckling, infrastruktur, sysselsättning och utbildning eller utveckling inom jordbruk, skogsbruk och fiske, med det övergripande målet att förbättra livskvaliteten för EU:s invånare. Genom ESIF finns 450 miljarder euro tillgängliga för medlemsstaterna och deras regioner under perioden 2014-2020. **Sammanhållningspolitiken, politiken för landsbygdsutveckling och havspolitik**en utgör tillsammans det största området inom EU:s investeringar för smart, hållbar och inkluderande tillväxt.

Medlemsstaterna och regionerna kan använda finansiella instrument som ett effektivt och hållbart verktyg för att ge riktat stöd till prioriteringar i program som samfinansieras av ESIF. Finansiella instrument är lämpliga för ekonomiskt bärkraftiga projekt, dvs. sådana som förväntas generera tillräckligt med intäkter eller besparingar för att möjliggöra återbetalning av mottaget stöd. Finansiella instrument ska kompensera för identifierade marknadsmisslyckanden, t.ex. i situationer där banker är ovilliga att låna ut och/eller när den privata sektorn är ovillig att investera.

De belopp som investerats via finansiella instrument inom ERUF och ESF programmen har vuxit kraftigt under de senaste åren. Beloppen beräknas öka ännu mer inom ramen för de fem ESIF under perioden 2014-2020 samt inom ramen för Investeringsplanen för Europa.

Programbidrag till finansiella instrument (miljarder euro)

Finansiella instrument är flexibla och kan ge den form av stöd som bäst passar investeringen, t.ex. lån, mikrokrediter, garantier eller eget kapital:

Finansiella instrument: Typer av stöd och illustrativa exempel

Lån

Lån utgörs av finansiering till företag eller individer som måste betalas tillbaka enligt en fördefinierad plan. De används där banker är ovilliga att låna ut eller erbjuda finansiering till bättre villkor (t.ex. genom att erbjuda lägre ränta, längre återbetalningstid, eller lägre säkerhetskrav).

Ett EU-finansierat låneprogram i Estland har stöttat renoveringen av 619 flerbostadshus med över 22 000 enskilda lägenheter till en modern standard, vilket har skapat betydande energibesparingar och förbättrade livsmiljöer för invånarna.

Mikrokrediter

Mikrokrediter är små lån som ges till individer och mycket små företag som ofta har begränsad tillgång till finansiella tjänster. Lånen löper normalt under en kort tidsperiod och kräver ingen eller låg säkerhet.

I Ungern har en kombination av EU-finansierade mikrokrediter och bidrag förbättrat situationen för över 9 000 växande mikroföretag genom att öka deras tillgång till kapital.

Garantier

Garantier säkerställer att långgivares kapital helt eller delvis kommer att återbetalas även om låntagaren inte kan fullgöra sina skyldigheter. Leverantören av garantin åtar sig att betala eventuellt kvarvarande skuld.

Ett EU-finansierat projekt för garantier i Rumänien har beviljat säkerhet till över 694 stödmottagare (jordbrukare och SMF på landsbygden) för att hjälpa till att förbättra produktionsmetoder samt skydda och förbättra miljön. Projektet har hittills bidragit till att skapa eller behålla 10 200 arbetstillfällen.

Eget kapital

Instrument för eget kapital innebär att kapital investeras i ett företag i utbyte mot helt eller delvis ägarskap i företaget. Investeraren kan därefter utöva inflytande över driften av företaget och kan ta del av dess vinst. Instrumenten omfattar riskkapital, såddkapital och startkapital. Avkastningen beror på verksamhetens tillväxt och lönsamhet. Avkastningen sker när investeraren säljer sin andel av verksamheten till en annan investerare ("exits") eller genom att företaget introduceras på börsen (IPO).

Ett EU-finansierat riskkapitalinstrument i Sachsen, Tyskland, har investerat i 45 unga företag, och har därmed hjälpt dem att överbrygga den svåra uppstartsfasen samt stödja deras tillväxt. På så vis har företagen kunnat utveckla innovativa idéer och ny teknik. Instrumentet bidrog till att skapa eller behålla över 450 arbetstillfällen.

Hur fungerar finansiella instrument?

Från EU:s budget avsätts medel till länder och regioner för att genomföra sjuåriga strategier för ekonomisk och social utveckling i linje med EU 2020. Dessa beskrivs i "program" som överenskommit med Europeiska Kommissionen. Programmen genomförs av EU:s medlemsstater och regioner, som själva bestämmer vilken typ av projekt och investeringar som är bäst lämpade för deras strategier. Arbetet organiseras av förvaltningsmyndigheter i varje land och/eller region. Förvaltningsmyndigheterna beslutar om hur bidrag eller finansiella instrument bör användas för att ge stöd.

Innan tilldelning av medel till ett finansiellt instrument sker måste förvaltningsmyndigheterna bedöma vilka behov som finns, vem som behöver stöd och varför. Till exempel kan en region ha högteknologiska företag som saknar tillgång

till vanlig bankfinansiering eftersom deras projekt anses alltför riskabla. Det kan även finnas mycket små företag och entreprenörer som inte kan få lån eftersom de saknar tillfredställande säkerhet eller inte har haft tidigare kontakt med banken. Baserat på en grundlig bedömning av behoven kan ett eller flera finansiella instrument inrättas.

Finansiella instrument hanteras vanligtvis av nationellt eller regionalt verksamma finansiella institut (t.ex. banker) som anförtros att sköta dessa på uppdrag av förvaltningsmyndigheten. De finansiella instrument som använder EU-medel sköts därför ofta av institutioner på regional eller lokal nivå som redan är kända bland dem som får stöd.

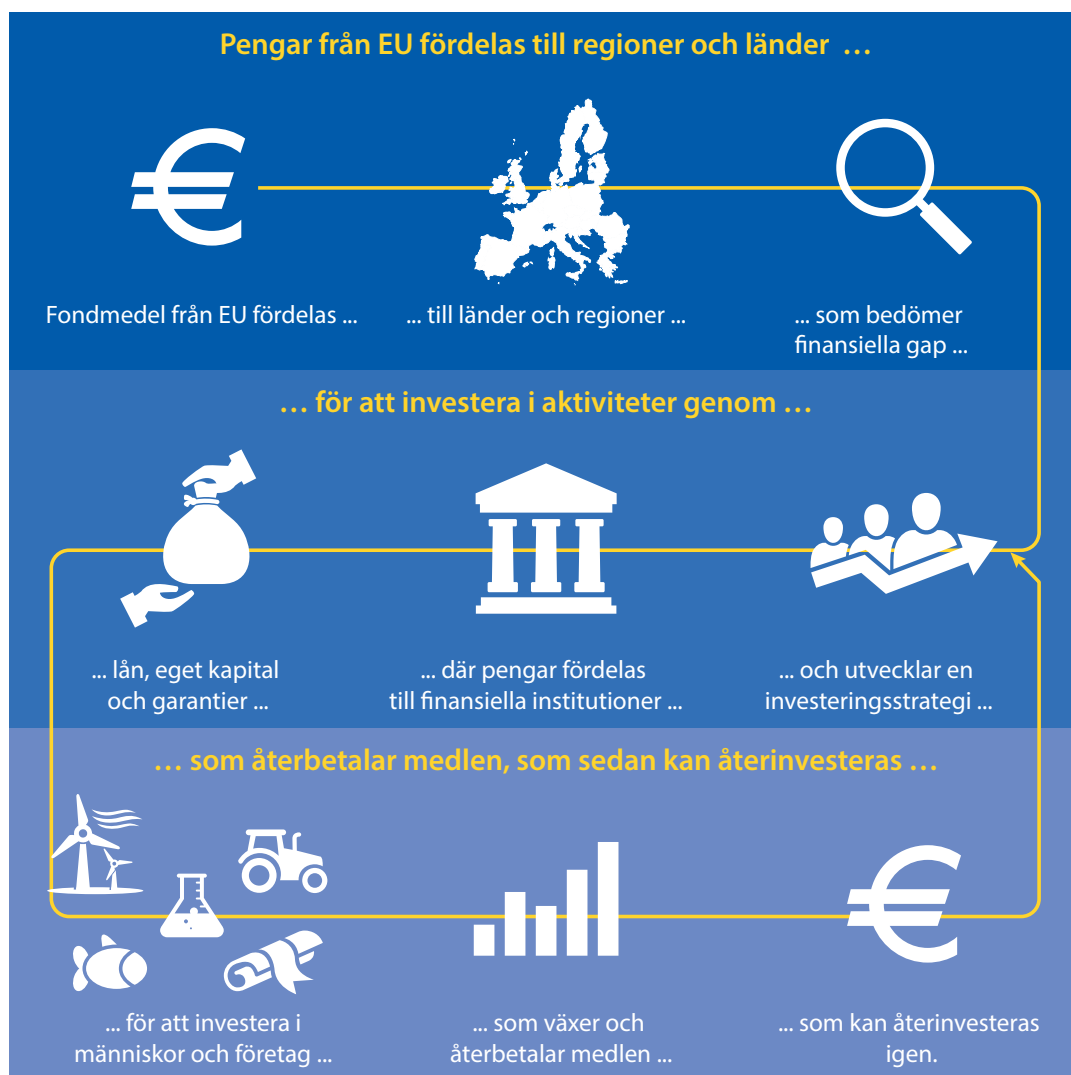
Finansiella instrument måste investeras i projekt som främjar ESIF:s målsättningar. Dessa kan omfatta något av de elva tematiska mål som fastställts för perioden 2014-2020:

- Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation.
- Öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik.
- Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag (inklusive landsbygdsföretag, fiskerinäringen och vattenbruk).
- Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer. Främja anpassning, riskförebyggande och riskhantering i samband med klimatförändringar.
- Skydda miljön och främja ett effektivt resursutnyttjande.
- Främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinфраstruktur.
- Främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet.
- Främja social inkludering och bekämpa fattigdom.
- Investera i utbildning, färdigheter och livslångt lärande.
- Institutionell kapacitet.

Finansiella instrument som stöds med ESIF måste uppfylla specifika föreskrifter som anges i en rad lagstiftningar: förordningen om gemensamma bestämmelser som styr genomförandet av ESIF; varje fonds specifika bestämmelser samt flera andra relaterade delegerings- och genomförandeförordningar.

Hur fungerar finansiella instrument?

Finansiella instrument erbjuder många fördelar

Pengar betalas tillbaka och återanvänds om och om igen i samma region för andra investeringar. Detta är särskilt viktigt i tider av nedskärningar i de offentliga utgifterna.

Offentliga medel **uppmuntrar privata investeringar**. Till exempel kan så kallade "affärsänglar" - tillsammans med EU-finansierade instrument - investera i små företag som de inte skulle ha investerat i på egen hand. I städer kan fastigheter som annars skulle stå oanvända, byggas om för en rad olika kommersiella och industriella användningsområden då byggherrar kan lockas att bli involverade. Med hjälp av EU-stödda instrument som säkerhet för lån kan banker låna ut till entreprenörer utan egen säkerhet.

Med privata investeringar tillförs **privata investerares kunskap**. Företag och lokala myndigheter kan dra nytta av ett mer praktiskt förhållningsätt för att utveckla sina projekt, genom att den eller de organisationer som utses för att hantera de finansiella instrumenten har incitament att se sina investeringar lyckas.

Vad kan detta betyda för dig?

- Som **nationell, regional eller lokal myndighet**, kan du öka hävstångseffekten av de utvecklingsmedel som finns i ditt område genom att attrahera andra finansieringskällor samt återinvestera de pengar som betalas tillbaka.
- Som **finansiell mellanhand**, kan du bidra till en hållbar utveckling i din region genom att - i utbyte mot en förvaltningsavgift - hjälpa till att investera EU-medel, samtidigt som din potentiella kundkrets vidgas.
- Som **medborgare, entreprenör eller företag**, kan du få tillgång till finansiering i situationer där banker tidigare inte erbjudit finansiering eller enbart erbjudit sådan på oattraktiva villkor. Din förvaltningsmyndighet kan informera om vilka finansiella mellanhänder i din region som erbjuder finansiella produkter samfinansierade med EU-medel och som kan vara lämpliga för dig.

Förvaltningsmyndigheter

- arbetar för att uppnå programmålen t.ex. hjälpa SMF i en region att växa genom att förbättra tillgången på kapital
- återinvestera återbetalda medel i programområdet
- finansiella instrument kan användas som komplement till bidrag
- öka programmets resurser och förbättrar dess resultat genom att uppmuntra samfinansiering av offentliga och privata aktörer
- bidra till utvecklingen av utbudet genom kapacitetsutveckling och mer kapital

Banker Fondförvaltare Investerare

- diversifiering/expansion av produkt erbjudande, aktiviteter eller investeringsmöjligheter
- deltagande från offentlig sektor fördelar risken
- ytterligare resurser bidrar till att utveckla produkter för nya – eller tidigare olönsamma - marknader
- möjligheter att förvalta medel

Slutmottagare

- kan få tillgång till medel där det tidigare inte var möjligt
- få finansiering via banker och andra finansiella mellanhänder i regionen. Har ofta enklare ansökningsförfaranden än vanliga banklån
- Finansiella instrument kan kombineras med annat stöd så som konsult-hjälp och rådgivning
- olika typer av instrument finns tillgängliga

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg